

Gitte Elisabeth Hansens prædiken 7. søndag efter trinitatis

Taler

Gitte Elisabeth Hansen
Sognepræst

Dato

3. august 2025

Sted

Viborg Domkirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 19, vers 1-10

1

Vore fordomme – og Guds klare syn.

5

Danmarks dyreste maler, Vilhelm Hammershøi, malede gennem hele livet sin kone, Ida.

Ofte havde hun ryggen til.

10

Forfatteren Jesper Wung-Sung har skrevet en roman, hvor han giver ”kvinden set fra ryggen” en stemme.

15

Også selv om hun Wilhelm Hammershøi kom fra det bedre borgeskab, så fandt han sig i 1890’erne en sød, lidt fåmælt pige fra Sakskøbing på Lolland og giftede sig med hende.

Ida bliver hovedperson i Hammershøis liv og kunst, og hun var model til utallige af hans billeder. Og ofte blev hun malet bagfra, så man ser nakken lyse op i det ellers dæmpede lys i stuerne i parrets grålige boliger.

20

Hun er en, »en fritsvævende uafklaret eksistens«, som Jesper Wung-Sung skriver om Ida et sted i bogen.

25

Sådan tror jeg faktisk også, at Zakæus havde den dag i træet i Jeriko. Han sad ikke med ryggen til – det var han for nysgerrig til – men han ville helst ikke ses. Han var også en »en fritsvævende uafklaret eksistens«.

Men hvordan bliver man afklaret?

Hvordan bliver man et menneske?

30

Forfatteren Jesper Wung Sun siger i et interview, at han tror vi mennesker forandrer os, når vi bliver set af andre. Når vi bliver set, bliver vi til mennesker. Når vi bliver overset, er vi ingenting.

35

Ida bliver set af sin mand Vilhelm. Og da han maler hendes forlovelsesportræt, ser hun på portrættet en anden Ida, end hun så i spejlet i Stubbekøbing.

I »Kvinde set fra ryggen« skriver Jesper Wung-Sung kvindens tanker, så hun træder frem som et menneske.

40

Den dag, hvor Jesus kigger op, ser den lille tolder og kalder Zakæus ned fra træet, bliver Zakæus et menneske.

45

For det er netop hvad Jesus gør: Hans blik er et anderledes blik, der ikke ser en tolder og landsforræder sidde i træet og gemme sig, men et menneske.

50

Mure

55

Byen Jeriko, hvor historien her udfolder sig, er kendt for sine mure. Det var dem, Gud i sin tid gav Josua kræfter til at vælte med sin stemme, så israelitterne kunne gå lige ind.

Murene af sten faldt dengang. Men andre mure har rejst sig i stedet for, usynlige mure mellem mennesker.

60

Sådan en menneskelig mur er der omkring Zakæus.

Men han *vil* se den mand, alle taler om. Han *vil* se Jesus. Måske fordi han håber, at det kan forandre ham. Og så bor der en dristighed, som man ikke just forventer af en tolder, for pludselig ser man Zakæus sætte al værdighed over styr

for at klatre i træer som en skoledreng.

Og dér sidder han så, ironisk nok hævet over alle dem, der ser ned på ham, og godter sig med frit udsyn til vejen og dem, der kommer. En lille tyk tolder i et
70 meget stort træ. Det syn er simpelthen ikke til at stå for.

Måske Zakæus havde tænkt sig, at han kunne sidde godt gemt mellem morbærfigentræets grene og danne sig et overblik i al ubemærkethed. At han kunne skjule sig.

75

Men sådan går det ikke. For der er én, ser ham. Der er en, der løfter blikket og ser tværs igennem bladene, én, der mærkeligt nok også kender hans navn og kalder på ham og siger, han har tænkt sig at besøge ham.

80 Zakæus må være blevet fuldkommen overrumplet der mellem bladene. Hvorfor i alverden er det ham af alle mennesker, Jesus fæstner blikket på og går med hjem?

Ja, det er det, fordi den mand, der kommer til byen i dagens evangelium, ser på
85 mennesker på en anden måde end vi gør.

Han ser åbenbart ikke alene Zakæus som en tolder, der lever fedt på andres bekostning. Han ser selvfølgelig, hvad Zakæus *gør*. Men han ser *mere* end dét.

90 Han ser også, hvem Zakæus *er*. Han ser tværs igennem de usynlige mure, vi omgiver os selv og hinanden med, ser Zakæus som et menneske, der er skabt i Guds billede, et dyrebart menneske, der har lige så stor værdi i hans øjne som de gode samfundsborgere nede på fortovet.

95 Og med det blik vælter han murene imellem dem.

Hvis man skulle være i tvivl om, hvad det gør ved et menneske at blive set på dén måde, så kan man bare følge Zakæus med blikket, mens han klatrer ned og løber hjem for at dække bord, bage bygbrød, klargøre en fisk og lave mad af figner,
100 linser, bønner og løg. Og så trække flasker op, så han kan tage imod, når Jesus banker på hjemme hos ham.

Jeg er sikker på, at Zakæus har fået røde kinder – og jeg kan næsten også høre

105 bevægelsen i hans stemme, da han følger Jesus ud efter middagen, og lover at give det halve af sin formue til de fattige og betale alt det tilbage, han har snydt sine medborgere for.

110 Sådan ser det ud, og sådan lyder det, når glæden løber af med en tolder, der er blevet til et menneske ved at blive set.

I dag er der kommet frelse til dette hus, siger Jesus, og frelse – det er den befrielse, der ligger i at blive set *ikke* som en beregnende tolder, men som et dyrebart menneske i Guds øjne.

115 Guds øjne har et blik, der maler os som mennesker igen.

Gud har i Kristus det blik, der får øje på os tværs gennem bladene og ser os som ligeværdige mennesker, uanset om vi er stærke eller skrøbelige, respekterede eller
120 oversete, tyvagtige, løgnagtige, spæde, unge, midaldrende eller gamle – Og det blik møder vi hver gang vi kommer til gudstjeneste.

Det er blandt andet dét, vi kommer herind for. Vi er kommet for at høre, at der er én, der bliver ved med at se noget mere i os, end vi selv og alle andre ser, én,
125 der ser mere end det, vi formår.

Vi er kommet for at blive set – også alt det, vi ikke kan klare, der hvor vi svigter. Vi kommer for at blive set af én der bliver ved med at se os som dyrebare mennesker og holde os fast på, at det er dét, vi er og som ethvert *andet*
130 menneske er i Guds øjne: Nemlig som Guds elskede skabninger.

Malere som Vilhelm Hammershøi kunne male mennesket Ida frem med sine pensler. Ikke kun fordi hun kunne stå stille i lang tid i halvtomme stuer, men også fordi han elskede hende.

135 Den, der elsker, maler sit medmenneske frem. Får det andet menneske til at vokse og gro. Og det gjorde Vilhelm Hammershøi til en fremragende, og altså Danmarks dyreste maler.

140 Vi behøver ikke pensler for at male hinandens menneskelige værdighed frem. Et goddag, et nik, en kop kaffe, en arm om skulderen eller tage et andet menneskes hånd, behøver ikke en pensel eller oliefarver.

145 Det er alt nok til at se vores medmennesker, som vi selv er set af Gud i Kristus.
Amen.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

150

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

7. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

155

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/gitte-elisabeth-hansens-praediken-7-sondag-efter-trinitatis>

160

165

170

175

180